

Datum

2021-03-11

Vår referens

Ilona Holmgren

Utredningssekreterare

ilona.holmgren@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om skolmat STK-2020-764

Sammanfattning

John Roslund (M) och Tony Rahm (M) yrkar i en motion att servicenämnden tillsammans med beställande nämnder får i uppdrag att dagligen servera två matalternativ varav det ena innehåller fisk eller kött, till de som får mat via skolrestauranger. Motionärerna uttrycker att vegetariska alternativ behöver kompletteras med kött. I yttranden från grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt servicenämnden föreslår samtliga kommunfullmäktige att avslå förslaget. Förslaget är att avslå motionen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår John Roslunds (M) och Tony Rahms (M) motion om skolmat.

Beslutsunderlag

- Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om skolmat
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210322 Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om skolmat
- Servicenämnden beslut 201020 § 113 med Reservation (M) och (SD) och Särskilt yttrande (C)
- Remissvar från servicenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 201119 § 147 med Särskilt yttrande (C) och Reservation (M)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Grundskolenämnden beslut 201118 § 176 med Reservation (M) och (SD)
- Remissvar från grundskolenämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-22

Kommunstyrelsen 2021-04-07

Kommunfullmäktige 2021-04-29

Beslutet skickas till

Motionärerna

Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Servicenämnden

Ärendet

I en motion från John Roslund (M) och Tony Rahm (M) lyfter motionärerna fördelning av vegetariska och kött-/fiskrätter som serveras av Skolrestauranger och betydelsen av skolmaten. Elever som inte äter den serverade maten lyfts fram. Motionärerna uttrycker att utan fullgod valfrihet finns risken att eleverna inte äter alls eller väljer skräpmat. De reagerar på att det under två dagar i veckan serveras helt vegetariska rätter utan köttalternativ. Bland annat resoneras om upphandling med lokala företag i vilket kött- och grisproducenter lyfts fram. Motionärerna motsätter sig att politiken ska avgöra om barn äter vegetarisk mat eller ej. Yrkandet är att servicenämnden tillsammans med beställande nämnder får i uppdrag att dagligen servera två matalternativ varav det ena innehåller fisk eller kött.

I beredning av ärendet har grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och servicenämnden getts möjlighet att yttrat sig.

Remissinstansernas yttranden

Nedan sammanfattas kortfattat nämndernas yttranden.

Grundskolenämndens

Nämnden föreslår kommunfullmäktige avslå motionen. Den bedömer att skolluncher från Skolrestauranger följer skollagens bestämmelser om näringsriktiga måltider, *Policy för hållbar utveckling och mat* samt livsmedelsverkets råd om *Bra måltider i skolan*.

Skriftlig reservation från Moderaterna
Skriftlig reservation från Sverigedemokraterna

Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden föreslår för kommunfullmäktige att avslå motionen. De anser att maten följer *Policy för hållbar utveckling och mat* och Livsmedelsverkets rekommendationer *Bra måltider i skolan* som baseras på nordiska näringsrekommendationer. För att kunna följa ovanstående kan inte en kött- eller fiskrätt serveras varje dag.

Särskilt yttrande från Centerpartiet
Skriftlig reservation från Moderaterna
Muntlig reservation från Sverigedemokraterna

Servicenämnden

Nämnden föreslår kommunfullmäktige avslå motionen. I yttrandet beskrivs måltiderna och planeringen som bereds av skolrestauranger. De följer skollagen samt svenska och nordiska näringsrekommendationer. I praktiken ökas växtbaserade proteinkällor i måltider och kött minskas. Miljöaspekter, *Policy för hållbar utveckling och mat* och *Agenda 2030* förklaras så även livsmedelsupphandlingar som följer *Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling*.

Särskilt yttrande från Centerpartiet
Skriftliga reservationer från Sverigedemokraterna och Moderaterna

Bakgrund

Lagar relevanta för motionen

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) reglerar kommunens inköp av varor och tjänster. Lagen bygger på EU-direktiv och de fem grundprinciperna icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet, ömsesidigt erkännande. Principen om icke-diskriminering tillåter inte att lokala leverantörer ges företräde. Det är inte tillåtet att ställa krav på hur nära, eller hur långt bort, en produkt är odlad. *Skollagen (2010:800)* reglerar bland annat att skolmaten som serveras ska vara näringsrik och kostnadsfri. *Livsmedelslagen (2006:804)* syftar till att säkerställa hög skyddsnivå för människors hälsa och att livsmedel är säkra för den enskilde.

Miljömål i Malmö

Malmö stads långsiktiga ekonomiska, ekologiska och sociala hållbarhetsmål kopplas till Agenda 2030. *Policy för hållbar utveckling och mat* beslutades 2010 i kommunfullmäktige med syften om:

- Ett hållbart Malmö med friska medborgare.
- Stärka matens betydelse i stadens verksamheter.
- Verkar för mer hållbara matinköp.
- Malmö genom representation och evenemangsverksamhet föregår med gott exempel.

Mat för unga - Livsmedelsverket

Råd om kost och näring för olika åldersgrupper baseras på nationell och internationell forskning och beprövad erfarenhet. Livsmedelsverkets råd baseras på nordiska näringsrekommendationer. I vägledande råd för skolmåltider¹ rekommenderas max 500 gram kött och chark i veckan. Med rött kött menas kött från nöt, gris, lamm, ren och vilt.

En rapport från Maria Lennernäs² tar upp förhållandet mellan skollunch och kognitiv prestation. Bland slutsatserna lyfter hon fram vikten av måltidsmiljön, av näringsintag vid skollunchen för kognitiv prestation och för att motverka hunger. Rapporten ingår i underlaget till Livsmedelsverkets skrift om skolmåltiden³.

Kunskapsunderlag visar att yngre individer äter mer grönsaker än äldre och kvinnor äter mer grönsaker än män. Den största utmaningen anses vara att äta lagom mycket, grundat på att många i befolkningen är överviktiga. Den nationella matvaneundersökningen⁴ bland ungdomar pekar bland annat på att de skulle behöva äta mer mat med mycket fiber och fullkorn samt konsumera mindre läsk, mindre snabbmat och sötsaker. Ungdomar äter för lite frukt och grönsaker och för mycket rött kött och chark. För lite frukt/grönt och för mycket rött kött och chark ökar risken för vanliga folksjukdomar i framtiden.

Matvanor bland högstadiel elever i Malmö⁵

2018 undersöktes matvanor bland högstadiel elever vid frukost och lunch. Malmö jämfördes även med andra kommuner. Resultaten pekar bland annat på att maten påverkas av familjesituationen. Några av slutsatserna är:

- Yngre killar äter oftare än äldre frukost och lunch. Tjejer äter oftare än killar nyttig mat.

¹ Bra måltider i skolan, Livsmedelsverket 2019.

² Inventering av kunskapslärandet, teorier och begrepp, Lunch och Lärande. Skollunchens betydelse för elevernas prestation och situation i klassrummet. Maria Lennernäs 2011

³ Skolmåltiden - en viktig del av en bra skola, riktad till skolledare, Livsmedelsverket 2013.

⁴ Riksmaten ungdom 2016-2017, Så äter ungdomar i Sverige, livsmedelskonsumtion bland ungdomar i år 5, åk 8 och åk 2 gymnasiet. Del 1 och del 2. Nationell matvaneundersökning läsåret 2016-2017.

⁵ Ung livsstil i Malmö stad 2018

- Ungdomar som bor med båda föräldrar eller har växelvis boende har bäst matvanor.
- Ungdomar som säger sig ha förtroende till båda sina föräldrar har bättre matvanor än övriga ungdomar.
- Ungdomar med högre socioekonomisk bakgrund har bättre matvanor.
- Ungdomar med utländsk bakgrund har sämre matvanor än de som har svensk bakgrund.
- Matvanorna skiljer sig tydligt mellan Malmös olika bostadsområden.

Råd för att förebygga vissa sjukdomar

World cancer research fund bedriver internationell forskning om förebyggande av cancer. De har bland annat publicerat tio forskningsbaserade råd om skyddsfaktorer. Ett av råden är att äta mer frukt, grönt och fiber, vilket anses spela viktig roll i skyddet mot vissa cancertyper. Vanliga livsstilssjukdomar påverkas av bland annat matvanor och ovanstående kostråd ges även för att undvika exempelvis hjärt-kärlsjukdom och diabetes.

Stadskontorets bedömning

Nämnderna redogör i yttranden för att skolmaten baseras på skollagen, på myndigheternas rekommendationer och stadens policy om hållbar mat. I yttrande från servicenämnden beskrivs vilka krav som kan ställas enligt lagen om offentlig upphandling. Internationell forskning visar att högre intag av frukt, grönsaker och fibrer ger skydd mot folksjukdomar. Rekommendationer internationellt och i Sverige är entydiga om att minskat köttintag ökar hälsan. Stadskontoret gör bedömningen att en ökning av kött i skolmaten står i motsats till forskning och till nationella rekommendationer om ungas hälsa. Förslaget bör avslås.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att avslå motionen.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör